

Erosion budgets and their hydrologic basis. Ed by H. Vogt and O. Slaymaker. (Zeitschrift für Geomorphologie. Supplement bd. 60).

Schweizerbart'sche, Berlin 1986. VI, 263 s., ill. 25 cm. DEM 144,-.

Denne bog beskriver gennem 20 artikler, hvoraf 5 er skrevet på fransk og 15 på engelsk, forskellige aspekter ved jorderosion, især med hensyn til metoder til bestemmelse af jorderosion og budgetter for erosion og sedimentation. Der er beskrevet en række case studies, bl.a. har A. Rapp skrevet om den aktuelle og fossile nivation i Nord- og Sydsverige.

Henrik Breuning Madsen

Peter Rothe: Kanarische Inseln: Lanzarote, Fuerteventura, Gran Canaria, Tenerife, Gomera, La Palma, Hierro. (Sammlung geologischer Führer, Bd. 81).

Borntraeger, Berlin 1986. X, 226 s., ill. 20 cm. DEM 48,-.

Denne bog er nr. 81 i rækken af Geologischer Führer, og den beskriver De Kanariske Øer. Der gives først en kort geografisk oversigt efterfulgt af en meget detaljeret geologisk gennemgang af området. Til sidst beskrives syv ekskursioner bl.a. til Lanzarote, Gran Canaria og Tenerife.

Henrik Breuning Madsen

Egil Sæther: Jordskjælv, vulkaner og eruptive bergarter.

Universitetsforlaget, Oslo 1987. 175 s., ill. 22 cm. NOK 148,-.

Jordskælv og vulkanudbrud er en type naturkatastrofer, der forekommer mange steder på kloden. Med udgangspunkt i sådanne begivenheder giver forfatteren i populær form en fremstilling af den viden, som forskerne nu har fået om de processer, der foregår i jordskorpen. Bogen er let læselig og kan anvendes på gymnasieniveau.

Henrik Breuning Madsen

Kenneth Pye: Aeolian dust and dust deposits.

Academic Press, London 1987. XI, 334 s., ill. 24 cm. Hardback: GBP 33,-. Paperback: Pris ikke oplyst.

Vinderosion er i mange lande, især de aride, et stort problem. Kenneth Pye forsøger med sin bog at beskrive støvstormenes omfang og de aflejringstyper, der dannes. Første halvdel af bogen beskriver dannelsen af løss (støvaflejringer), dvs. erosion, transport og aflejring. Den anden halvdel af bogen beskriver forekomsten af støv-

aflejringer geografisk set, løssens fysiske og kemiske karakter og jordbundsdannelsen i dette sediment. Bogen er velskrevet, godt illustreret og giver en god og fyldestgørende gennemgang af emnet.

Henrik Breuning Madsen

Paul Schmidt-Thomé: Helgoland: seine Dünen-Insel, die umgebenden Klippen und Meeresgründe. (Sammlung geologischer Führer, Bd. 82).

Borntraeger, Berlin 1987. X; 111 s., ill. & 1 kort i lomme. 20 cm. DEM 34,-.

Denne bog er nr. 82 i rækken af Geologischer Führer, og den omhandler Helgoland med tilhørende klitø. Den er en udmærket beskrivelse af Helgolands udvikling og dens geologiske opbygning. Der er endvidere beskrevet en række ekskursionsmål for geologisk interesserede.

Henrik Breuning Madsen

Human activity and environmental processes. Ed. by K. J. Gregory and D. E. Walling.

Wiley, Chichester 1987. XIV, 466 s., ill. 24 cm. GBP 37.00.

Denne bog beskriver meget illustrativt og med praktiske eksempler samspillet mellem menneskelig aktivitet og naturen. Bogen er delt op i fire hovedafsnit: atmosfæren, hydrosfæren, pedosfæren og biosfæren med hovedvægten lagt på hydrosfæren. I afsnittet om atmosfæren beskrives bl.a. sur nedbør og byers indflydelse på nedbørmængden. Under hydrosfæren beskrives både vandløb, kyst, hav og lakustrine problemstillinger, ligesom problemstillinger inden for erosion og permafrost berøres. Pedosfæren og biosfæren er relativt svagt beskrevet sammenlignet med hydrosfæren, men giver dog et rimeligt indblik i en række problemstillinger.

Henrik Breuning Madsen

Stephen T. Trudgill: Soil and vegetation systems. 2. ed.

Clarendon, Oxford 1988. X, 211 s., ill. 24 cm. Hardback: GBP 25,-. Paperback: GBP 8.95.

Denne er anden udgave af Trudgills bog soil and vegetation systems. Bogen beskriver på et generelt niveau næringsstofkredsløbet med særlig vægt lagt på input ved forvitring og fra atmosfæren samt tab på grund af udvaskning. I sidste del af bogen behandles modeller til beskrivelse af næringsstofkredsløbet.

Henrik Breuning Madsen

K. O. Emery and Elazar Uchupi: The geology of the Atlantic Ocean.

Springer, New York 1984. XIX, 1050 s., ill. & 23 kort i mappe. 29 cm. DEM 360,-. Formålet med dette mammutværk har været at sammenfatte de informationer om det Atlantiske Ocean, der siden 1950 er publiceret i mange tusinde videnskabelige artikler og i hundredvis af bøger, - at forsøge at udfylde nogle af "hullerne" i de emner, hvorfra der kun foreligger få informationer samt - endelig - at fremstille et revideret, omfattende kortmateriale. Bogen er inddelt i 8 overordnede kapitler: Exploration, Physiography, Internal igneous structure, the Syn-Rift supersequence and crustal boundary, Drift sequence, Sediment provenance and properties, Evolution of the ocean floor, og Interfaces between ocean and man, i hvis opbygning og rækkefølge der er lagt vægt på at beskrive udviklingen af oceanbunden og af kendskabet dertil.

Værket henvender sig til maringeologer og geofysikere, som er velbevandrede inden for et af områderne og som søger viden om en eller flere af de øvrige emnegrene, der kan være relevante i deres eget arbejde. Den kronologiske opbygning af værket betyder dog, at det er forbundet med visse besværligheder at opnå sammenhængende informationer inden for enkelte fagdiscipliner; indexet må benyttes flittigt.

Et andet problem knytter sig til anvendelsen af de 23 illustrative kortblade, der følger med i særskilt mappe. Hvert kort er forsynet med en meget kort tekst, men ønsker man at vide mere om det emne, der er afbildet på kortet, må man i gang med et større eftersøgningsarbejde i bogen, idet der intet steds findes en fortegnelse over kortene eller over de afsnit, de refererer til i bogen.

Værket er ikke desto mindre spændende i sin helhed, og et litteraturindex omfattende 5000 titler giver læseren rig mulighed for at opsoge og fordybe sig i mere detaljerede publikationer om specifikke emner.

Merete Binderup

Computer simulation in physical geography. M. J. Kirkby et al.

Wiley, Chichester 1987. VII, 227 s., ill. 24 cm. GBP 24.50.

Bogen er fremkommet på basis af en workshop på First International Geomorphology Conference i Manchester 1985. Den indeholder programmer i BBC Basic og IBM BASICA. I den første del behandles

forskellige modeltyper: Black box- process, masse og energibalanc og stokastiske modeller. Der vises for hver modeltype relevante eksempler fx vandbalancemodell, jorderosionsmodell. I bogens sidste del forklares hvorledes en modell opstilles og testes. Sammenfattende kan det siges, at bogen er gennemarbejdet med en række gode eksempler, som gør det muligt at komme i gang med modelopbygning.

Bent Hasholt

Planning for groundwater protection. Ed. by G. William Page.

Academic Press, Orlando 1987. XII, 387 s., ill. 24 cm. GBP 33.50.

Bogen begynder med en gennemgang af den hydrogeologiske baggrund for grundvandsbeskyttelse samt en gennemgang af institutioner og lovgrundlag, som i USA har med denne del af miljøbeskyttelsen at gøre. Kapitel 6-13 er case studies fra USA, men udvalget er så bredt, at også danske læsere vil kunne hente nyttig viden heri.

Bent Hasholt

Alan S. Trenhaile: The geomorphology of Rock Coasts.

Clarendon, Oxford 1987. IX, 384 s., ill. 24 cm. GBP 35.-.

Denne bog omhandler klippekysters geomorfologi og er en glimrende syntese af forskning foretaget af geografer, geologer, ingeniører og biologer. Bogen er delt i to hovedafsnit. Det første beskæftiger sig med de fysiske, kemiske og biologiske processer, som indvirker på klippekyster. Her behandles også massebevægelser og relative havspejlsændringer siden kridttiden. Det andet hovedafsnit omhandler de resulterende landskabsformer. Især diskuteres dannelsen og morfologien af shore platforms meget indgående. Efter en detaljeret litteraturanalyse konkluderer forfatteren, at denne landskabsform hovedsageligt er skabt af bølgeerosion.

Det er et kendetegn ved bogen, at den trækker på et meget stort materiale fra et antal forskellige forskningsgrene, hvilket giver sig udslag i en særdeles omfattende litteraturliste. Dette gør bogen til en værdifuld referencekilde. På den anden side lægger forfatteren ikke skjul på, at vor viden om denne kysttype stadig er fragmentarisk. Et af hans formål med bogen har været at gøre opmærksom på dette og således stimulere videre forskning.

Bogen er generelt velskrevet og indeholder et væld af oplysninger. Der er meget lidt negativt at sige om den. Dog er visse af

figurerne ikke umiddelbart forståelige. Desuden er det irriterende, at forfatteren konsekvent benytter sig af mere eksotiske størrelses- og vægtangivelser. F.ex. er vægten 81,7 Tg svær at "oversætte" for læseren. 81,7 mio. tons er mere forståeligt.

Troels Aagaard

Physical oceanography of coastal and shelf seas. Ed. by B. Johns. (Elsevier oceanography series, 35).

Elsevier, Amsterdam 1983. XIV, 470 s., ill. 25 cm. USD. 83.25.

Dette er endnu et bind i Elsevier's efterhånden lange serie af oceanografisk litteratur. Bogen, som reflekterer den stigende tendens til redigerede værker, består af 10 kapitler (artikler) forfattet af specialister på de enkelte områder. Formålet har været at belyse interaktionerne mellem topografi/friktion og strømningsmønstre i kystnære farvande.

De tre første kapitler omhandler bølgestrømme. Her behandles bølgestrømme over ribber, reaktionskraften og dens betydning for kystparallelle strømme og sedimenttransport samt friktion og turbulens nær kysten. Kapitlerne 4-7 behandler tidevandsstrømme, såsom tidevandsbevægelser på den nordvesteuropæiske shelf, tidale residualstrømme og grænselagets indvirkning på den vertikale strømstruktur. De tre sidste kapitler beskæftiger sig med vindinducerede strømme, nemlig residualcirkulation på den nordvesteuropæiske shelf og vindinducerede strømme i stratificerede havområder.

Som man ville forvente af dette forlag er layout og figurer af høj kvalitet.

De enkelte afsnit er udtømmende og indholdsrige, men bogen virker fragmentarisk, og der er sjældent nogen udpræget sammenhæng mellem afsnittene. Kapitlerne er uens i opbygningen; nogle er review-artikler, andre omhandler mere specifikke eksperimenter. En lang række emner er ikke behandlet, såsom upwelling, shelfbølger, surges og kystnormale bølgeinducerede nettostrømme. Dette kan delvis undskyldes med, at bundtopografien ikke har den store indflydelse på visse af disse strømninger, men det virker besynderligt, at f.ex. et emne som topografisk induceret cellecirkulation overhovedet ikke er berørt.

Troels Aagaard

Nicholas P. Cheremisinoff: Practical statistics for engineers and scientists.

Technomic Publishing AG, Lancaster

1987. XI, 211 s., 24 cm. CHF 58.-.

Fra tid til anden udkommer der lære-/håndbøger i statistik med det erklærede mål at gøre dette meget anvendte, men ofte uforståede håndværk brugervenligt og forståeligt for alle. Cheremisinoff's bog er en af slagsen, som klart placerer sig i den bedre halvdel bl.a. ved gennemført at bringe eksempler fra almindeligt videnskabeligt arbejde til illustration af teksten. Der gøres mindre ud af teoretiske udledninger og mere ud af enkle forklaringer med udførlige referencer til den mere videbegærlige. Emnemæssigt strækker bogen sig fra konfidensgrænser og sample størrelser, over variansanalyse, korrelation med lidt spektral analyse til regression, parameter estimering og eksperiment-tilrettelæggelse. Som noget nyt er der i bogens slutning en "user's guide" til et "data-fit" program, der kan rekvireres på diskette ved at sende en medfølgende trykt ordre til forlaget.

Jesper Bartholdy

Problems of regional hydrology; methodology, case studies: 5th report of the IGU Working Group on the IHP. Eds.: Heidulf E. Müller, Karl-Rainer Nippes. (Beiträge zur Hydrologie. Sonderheft 5, 1-2).

Verlag Beiträge zur Hydrologie, Kirchzarten 1985. 2 bd. (845 s.), ill. 24 cm. DEM 37,50.

Dette 2-bindts værk indeholder de mere end 60 bidrag, der blev præsenteret på IGU's IHP arbejdsgruppemøde i Freiburg i 1984. Emnet regional hydrologi er meget bredt og derfor inddelt i mindre enheder, svarende til de 9 sessioner, der blev holdt på mødet: Regional water balances, Runoff characteristics of rivers, Dynamics of runoff and load, Parametrisation and transfer of hydrological data, Hydrology of small basins, Scale problems in space and time, Special aspects of regional water management systems, measuring problems, Regional soil- and groundwater balances. Hvert afsnit indledes med en "generel report", hvor sessionslederen trækker linierne op omkring den seneste udvikling inden for sessionens emne og forsøger at sammenfatte og beskrive en rød tråd gennem sessionens ellers helt uafhængige bidrag.

Jesper Bartholdy

Thomas Bargatzky: Einführung in die Kulturokologie: Umwelt, Kultur und Gesellschaft.

Reimer, Berlin 1986. 252 s., ill. 21 s. DEM 26,-.